

Transpordis pole võimalik kõike ette näha. Oluline on tekkinud olukorrast kiire väljapääs leida.

KERSTI JÄNES, Novaterra Trade'i mööblilao juhataja
LK 8

On selge, et põdrad on osa metsast ja mänd on nende meelisoit. Ja ei tohi unustada, et sedasi kvoote edasi-tagasi lohistades otsustame tegelikult nende elu üle.

MIHKEL MAALA, metsaomanik ja jahimees
LK 7

Paar aastat tagasi omandas Rakvere ettevõtte OG Electra ehk Grossi Toidukaubad Suure-Jaanis kahe sajandi vanuse hoone, kunagise kultuurimaja plaaniga rajada selle asemele kauplus. Nüüdseks on Oleg Gross (pildil) kinnistu edasi müünud. MARKO SAARM

TAANDUMINE

Virumaa ärimees jätab poed rajamata

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Läinud aasta algul oli Virumaa suurärimehel Oleg Grossil kindel kavatsus teha üks toidupood Suure-Jaani ja teine Võhmasse. Siiski otsustas ta need plaanid katki jätta.

Suure-Jaanis oli Rakvere ettevõtte OG Electra ehk Grossi Toidukaubad ostnud kesklinnas kahe sajandi vanuse hoone, kunagise kultuurimaja. See oleks läinud lammutamisele ning asemele kerkinuks uus.

Tagaküljele nõuti täislaudist

Suure-Jaani vallavanem Tõnu Aavasalu ütles, et detailplaneering sündis Oleg Grossiga

koostöös ja seda ta ei vaidlustanud. Paraku avaldas Gross rahulolematust hiljem.

Oma sõnul oli ta leppinud nõudega, et hoone fassaad peab olema kahekorruseline ja täislaudisega. «Paraku nõuti täislaudist ka hoovi poole. Pakkusime, et teeme ribilaudise, aga sellega ei jäänud arhitekt nõusse,» rääkis Gross.

Ta nentis, et täislaudise panemine oleks eeldanud ka tagumise osa ehitamist täiskivist. See tõstnuks objekti hinda umbes 50 000 eurot. Ärimehe sõnutsi ei olnud nendel tingimustel mõistlik ehitama hakata.

Tõnu Aavasalu mäletamist mööda käis vaidlus just maja esikülje üle. Tema jutu järgi püüti Grossile igati vastu tulla ja tehti mitu järeleandmist, aga miljööväärtuslikul alal on sellel piirid.

«Näiteks olime volikogu otsusega nõus valla maa arvelt

parklat laiendama,» lausus vallavanem. «Tema soovis kergemat ja odavamat ehitist rajada, aga päris plekkhoonet ei oleks sinna mõistlik ehitada.»

Aavasalu avaldas arvamust, et taandumise tegelik põhjus on muus. «Küllap muutunud olude ja selle tõttu, et Vändra kauplus hästi ei käivitunud, leidis ta, et on mõistlik taanduda. Küllap tehti talle vahepeal ka mujalt soodsamaid pakumisi.»

Oleg Gross mõõnis, et kuna samal ajal tulid uued ja kasulikud projektid peale, ei olnud tal enam mõtet Suure-Jaanis edasi minna. «Tänavu on kerkinud meil poed Koerusse, Tartusse, Keilasse ja Paldiskisse. Oktoobri algul avame uue kaupluse Jõhvis.»

Gross soovitas Suure-Jaani valla juhtidel peeglist vaadata ning küsida, miks ei ole taasiseseisvuse ajal linna eriti pal-

ju juurde ehitatud. «Ehk ollakse liiga pedantsed ega otsita mõlemat poolt rahuldavat kompromissi?»

Konsum jääb peremeheks

Tõnu Aavasalu ütles, et tal on Grossi Toidukaupade poe tulemata jäämisest väga kahju. Selle ettevõtte poed on tuntud suhteliselt odavate hindade ning omavalmistatud lihakaupade ja pagaritoodete poolest. Seega jääb Suure-Jaanis toidukaupu pakkuma vaid tarbijate ühistu Konsumi kauplus. «Olen kindel, et leiame kellegi, kes Grossi asemel konkureeriva poe rajab. Tõsi, see ei juhtu üleöö,» arvas Aavasalu.

Et paar aastat tagasi oli Gross avanud poe Vändras, oleks Suure-Jaani kauplus jäänud tema kaubaringile. Samal põhjusel tundis ta huvi Võhmas korraldatud avaliku kon-

Bussipeatuse lähedus on eakatele ja puuetega inimestele mõeldud maja jaoks ääretult tähtis. Sellest nõudest ei oleks tohtinud loobuda.

Sakala juhtkiri

wilo
Yonos Pico ringlus-pumbad
KUNI -32%
E-R 8.00-17.00
Reinu tee 25
kampaania.dahl.ee

Mulgi arvutid
Om üits öite ää puud
KASUTATUD LAUAARVUTID
koos tarkvaraga
alates **50 €**
JA SÜLEARVUTID
alates **100 €**
E-R 9-18
Lossi t 28, tel 433 4171
www.mulgiarvutid.ee

ILM

20°
Täna puhub idatuul kiirusega 1–6 meetrit sekundis. Sooja on 17–20 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 6.25 ja loojub kell 20.06.

VILJANDIS

Laste tantsutreening

Täna kell 18 algab Linna tantsustuudios laste võistlustantsutund.

Kinos linastub seiklusfilm

Täna kell 20 näitab Männimäe salongikino Thor Heyerdahli ekspeditsiooni ainetel loodud filmi «Kon-Tiki».

EESTIS

Avatud uste päev

Täna kell 18 esinevad Tallinnas Lindakivi kultuurikeskuse keskuse kollektiivid.

JUHTKIRI

Peatused on keskusest kaugel

Mängureeglite poole pealt muutmine kätkeb endas ohte. See võib külvata segadust või suisa kaost või panna kedagi tundma, et talle on ülekohut tehtud. Ja nagu näitab Viljandi sotsiaalkeskuse rajamise ümber toimuv, võidakse reegleid ringi tehes loobuda ka mõnest väga vajalikust nõudest.

Linnavalitsusel on loomulikult õigus, öeldes, et esialgu oli tema plaan hoopis teistsugune kui praegu. Nägi ju idee algul ette, et sotsiaalmaja teenust pakkuvad asutused kolitakse ühe katuse alla mõnele rendipinnale. Nüüd soovib linnavõim korda seada hoopis talle endale kuuluva hoone raekoja kõrval.

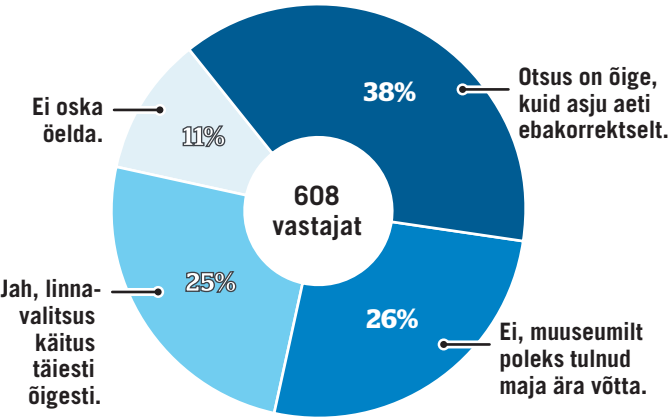
Eilses Sakalas ütles Viljandi linnapea Loit Kivistik, et üüripinna leidmiseks korraldatud konkursi materjalide hulgas olnud kaart, millel oli tähistatud ala, kus tulevane sotsiaalmaja peaks asuma, oli pigem sümboolne. Seda tulnuks rõhutada aga ka pakkumiste esitamise ajal, sest see teadmine võinuks konkursi tulemusi mõjutada. Pealegi mõjub selline väide praegu väljavabandamisena, sest Linnu tänav 4 maja, kuhu keskus teha tahetakse, asub väljaspool nimetatud ala.

Praeguse plaani peamine mure seisneb aga siiski selles, et linnavalitsus on taganenud bussipeatuse läheduse nõudest. Lähimad peatused on raekoja naaberhoo- nest umbes poole kilomeetri kaugusel ja seda on Viljandi mõistes kõike muud kui vähe. Bussipeatuse lähedus on eakatele ja puuetega inimestele mõeldud maja jaoks ääretult tähtis. Sellest nõudest ei oleks tohtinud loobuda.

Kindlasti ei tohi alahinnata ka muret, et Vabaduse platsi juurest viivad kõige otsemini Linnu tänavale kaks kitsast uulitsat, Kauba ja Väike-Turu. Neid mööda pole liikumiskustega inimesel lihtne käia isegi suvel, rääkimata siis kül- mest ajast. Kõnniteed on seal kitsad ja üsna ebatasased, liiati varit- seb oht, et möödasõitvad autod kõn- dijat poriga kostitavad.

VEEBIKÜSITLUS

Kas Viljandi linnavalitsuse otsus lõpetada uue kunsti muuseumiga hoonestusõiguse leping on teie meelest õige?

Allikas: Sakala

Bussipeatuse lähedus on eakatele ja puuetega inimestele mõeldud maja jaoks ääretult tähtis. Sellest nõudest ei oleks tohtinud loobuda.

ÜHEL HILJUTISEL suvepäeval võtsin vastu vahest ühe tähtsa otsuse oma elus: otsustasin igaveseks lõpetada kaua kestnud sõpruse alkoholiga. Ja mida kaugemale see päev jääb, seda õnnelikumana ma ennast tunnen.

Pärast järelemõtlemist pean tõdema, et kõiges, mis mu elus on pahasti läinud, on süüdi alkohol. Kõik, kelle või mille olen aastate jooksul kaotanud, on mult võtnud napsilembus. Või mis ma ennast petan: peamine vaenlane ei vaata alkohoolikule vastu mitte viinaretist, vaid peeglist.

Olen aru saanud, et viinaviga muudab elu tühjaks ja mõtetuks. Irvhambad eksivad, kui ütlevad, et alkoholism on raske haigus, mida on meeldiv põdeda. Toredat pole selles midagi, pudelisse on villitud selge hukatus.

Kui jood, ei taha sinuga peale joomakaaslaste keegi suhelda. Sa eraldad enda teistest inimestest, ennekõike lähedastest, aga ka ühiskonnast. Varsti pole sul kellegagi rääkida ega oma elu jagada, sest viinanina armastab alkoholi, teda aga ei armasta keegi. Elu ilma armastuseta on paraku poolik.

MÕISTES, MILLISEST soppa- august ma olen välja ronimas, ei saa ma jätta mõtlemata, kuidas oleks võimalik terveks r- vida tuhandeid minu saatuse- kaaslast. Kahjuks tuleb tõdeda, et Eesti riik paneb alkoholipoliitikas põhirõhu keeldudele, näiteks hiljuti väljapakutud baaride sulgemine kaks tundi senisest varem.

Keeldude süsteem ei toimi, nagu on näidanud ka kahe suurriigi kogemus. Ameerika Ühendriikides sünnitas mõ- dunud sajandi kahekümnenda- te aastate lõpu kuiv seadus vis- ki salaveo kaudu organiseeri- tud kuritegevuse, mida täna- päeval tuntakse maffia nime all. Gorbatšovi oskamatu joo- marlusevastane võitlus hävitas vähemalt Eestis mõistliku alko- holidarbitrimise tava, sest raskes- ti kättesaadavat märjusest ha- kati võimaluse korral arutul hulgal sisse lahmima.

Keeldude mõttetuse üks hea näide on islamifundamen- talistlik Iraan, kus alkohol on põlu all ja naised ei või euroo- palikke rõivaid kanda: sajad iraanlased sõidavad Armee- niasse karakat panema ja

JÜRI KUKK

täiskarsklane, endiselt alkohoolik

iraanlannad panevad seal sel- ga napi riietuse.

Alkoholipoliitika peaks olema mitmekülgne nagu rüüt- li relvastus: piigiks keelud ehk k- raka kättesaadavuse piira- mine, mõõgaks kodanikele inimväärsel elu ja heade teeni- misvõimaluste loomine, pisto- odaks alkoholismi tunnistami- ne mitte niivõrd nõrkuseks kui haiguseks.

Meie riiklik poliitika soovib aga pahesid piirata teistmoodi, näiteks aktsiiside tõstmise kau- du. See annab riigikassasse olulist lisa ja loob mulje, nagu tegeldaks probleemiga innu- kalt. Paraku jätvavad näiteks maal raske füüsilise tööga tü- hiseid eurosid teenivad mehe- pojad raske valiku ees seistes ostmata pigem leivapätsi kui suitsupaki või õllepudeli. Nii pahvitakse nikotiini või juua- ke kanget õlut tühja kõhu pea- le, mis vaid süvendab problee- mi, sest tervis halveneb üha kiiremini.

ALKOHOLISMI LEVIKUT ana- lüüsides pole seniajani läbi arutatud probleemi majandus- likku ja sotsiaalsel tausta. Kas me teame, kui paljud mehepo- jad on pudelipõhjust lohutust ja unustust otsinud pärast avastamist, et nende kesises- telt ei piisa üüratute sooja- arvete maksmiseks ja võlg aina kasvab? Kui paljud püksikand- jad leidsid tee baaridesse ae- gadel, mil õige eesti mehe mõõ- dupuuk peeti edukust igal elualal ja pungil rahakotti? Ja kui paljusid sundis pitsi haara- ma majanduslik surutis oma töötuse ja kärbetega, mis pani põlvili isegi edukaid ärimehi?

Uuringute järgi tarvitab 87 protsenti täiskasvanutest alko- holi selleks, et purju jääda, ehk siis selleks, et kas või natuke- seks mureddest vabaneda. Ras- ketel aegadel muresid pudelis- se uputama harjunud inimest ei too aga sageli pärapõrgust välja ka asjade hilisem parane- mine.

Kirjanik Roy Strider on öel- nud, et inimest ei aja jooma mitte niivõrd alkoholi kättesaa- davus ja reklaam või kellegi

”**Raske- tel aega- del mure- sid pude- lisse upu- tama har- junud ini- mest ei too sageli pära- põrgust välja ka asjade hili- sem para- nemine.**

eeskuju, kui tema enda mina. Me pole kõik võrdselt tugevad. Mõni murdub kiiremini kui tei- sed. Pettumine eneses ja tun- ne, et väärid paremat, ajavad jooma ning alkohol on alati ole- mas, kättesaadav ja end sõb- raks pakkuv. Kui aga naps võ- tab mõistuse üle ja pakub ain- sana lohutust, saab inimesest ori.

MINUL SEISAB EES pikk ja ras- ke kainenemise tee. Aga see on minu mure, ma saan hakkama. Riigi alkoholipoliitika kipub paraku lähtuma sellest, et see on kellegi teise probleem, mi- da poliitikud võivad lahenda- da oma suva järgi. Ometi peaks viinatõve ohjeldamine olema kõigi ühine võitlus.

Need, kellele alkohol on saanud igapäevasõbraks, võik- sid oma elu üle järele mõelda ning siis leida jõudu meelt muuta ja kaineaks saada. Elu il- ma k- rakata on kümneid kordi väärtuslikum kui sõprus pude- liga.

PRÄÄNIK

Viljandlane Paul Zujenkov võit- tis juunioride veemotospordi maailmameistrivõistlustel kõik neli sõitu.

PIITS

Jultunud paarutaja rikkus Vil- jandis Valuoja puisteel ära kahe kortermaja muruplatsi.

KIRI

Kergekäeline risustamine

Pidin end kunagi ammu oma erialal täiendama. Tol- lal selle tarvis eestikeelseid raamatuid ei olnud, küll aga venekeelseid. Kui nendes vohavast sõnavahust sisu- kokkuvõtte tegin, sain lühi- kese konkreetse konsekti.

Ametiasutustega mul õnneks enam tegemist teha ei tule, aga selles, millest kirjutas 23. augusti Sakala (vaata Margus Haava lugu «Suu- ja sõnataudi vastu ka- dakasuust abi pole» — toimetust), ei oska ma küll probleemi tuumani jõuda.

Ma saan aru, et kiiresti arenevas tehnikakeeles kõigile sõnadele eestikeel- set vastet ei ole. Aga miks risustatakse näiteks firma- de nimesid võõrsõnadega? Võtame näiteks Ösel Foods. «Oesel» on Saaremaa en- disaegne saksakeelne nimi, «food» aga inglise keeles toit. Sama lugu on nimega Tallegg, mis tähendab tõlgi- tuna Tallinna muna.

Televiisorist kuuleme, kuidas üllatusmuna Kinder Surprise hääldatakse «kin- der sürprais». Aga «surpri- se» on saksa keelde hoopis prantsuse keelest üle võet- tud, nii et hääldus peaks olema «sürprise».

Ka haritud kirjanikud nimetavad vene tähestikku seniajani kirillitsaks. Kiril- litsa oli aga ajaloolise kiri- kukeele esimene kirikutä- hestik, mida on juba mitu korda parandatud ja muu- detud.

Tõlkekirjanduses koh- tab seevastu tihti sõnasõna- lisi ümberpanekuid, mis ei ole tegelikult tõlgitavad ja tuleks asendada eestikeel- se sõnastusega.

Eesti keel on puhtal ku- jul nii kaunis, et on lihtsalt kuritegu seda nii kergekäe- liselt risustada.

Eva Perlmann-Ganitševa, pensionär

TSITAAT

«Eestis on levinud aru- saam, nagu oleks ülikooli- haridus justkui see ainus õige haridus ja kõik teised haridused — rakenduslik kõrgharidus, kutsehari- dus — ei ole nagu õiged. Laps suisa peab minema ülikooli. Massiharidusega ei osata aga midagi peale hakata.»

Tartu ülikooli endine rektor Alar Karis (Postimees, 4. september)

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

660

Laupäeval võtsid vargad Viljandis Endla tänaval asuvast külalistemajast ja selle kohvikust suure summa raha. Hoiukarbist oli võetud 600 ning kohviku kassast 60 eurot.

Valuoja puiestee põhjapoolsemate kortermajade tagahoovis avanes eile trööstitu pilt. Audi A8 (väiksemal pildil) juht oli seal palju kahju tekitanud.

HULIGAANITSEMINE

Sõge paarutaja tegi politseinike elu lihtsaks

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

Õöl vastu eilset kolme kortermaja akende all muruplatsi üles kündnud autojuht tuvastati mõne tunniga, sest pesuposti rammides oli sõiduk kaotanud numbri- ja värvi.

Eile hommikul avanes Viljandis Valuoja puiestee põhjapoolsemate kortermajade tagahoovis trööstitu vaatepilt: keegi oli autoga murul poognud ja autojuht tuvastati mõne tunniga, sest pesuposti rammides oli sõiduk kaotanud numbri- ja värvi. Eile hommikul avanes Viljandis Valuoja puiestee põhjapoolsemate kortermajade tagahoovis trööstitu vaatepilt: keegi oli autoga murul poognud ja autojuht tuvastati mõne tunniga, sest pesuposti rammides oli sõiduk kaotanud numbri- ja värvi.

Platsile jäänud poriste jälgede põhjal võib öelda, et juhil oli palju õnne, et auto põgenemisel ümber ei läinud. Pesuposti lähedusse olid vedelema jäänud tühi viinapudel ja mahlapakk.

Kuigi mõni kortermaja elanik oli kella 2.20 paiku aset leidnud intsidenti pealt näinud, ei helistanud keegi politseisse. Ühe Sakalaga vestelnud elaniku sõnul olid sündmuse tunnistajateks eakad inimesed, kes pelgasid korraahtajaid teavitada. Politseisse tehti juhtunu kohta kõne hommikul.

Numbrimärk ei viinud üksnes süüdlaseni

Üks varakult välja tulnud elanik korjas viltu sõidetud pesuposti juurest üles auto numbrimärgi ning andis sellest teada korteriühistu Valuoja 26 esimehele Elmo Poolakule. Too andis leiu politseinikele. Mõni tund hiljem oli autojuht tuvastatud ning politsei juhtunu kohta väärtemenetlust alustanud.

Pahandust oli tehtud neljapäevase sõiduaudoga Audi A8. Uurimise käigus vajab muu hulgas väljaselgitamist, kas masina juht oli kaine ning kas peale tema viibis autos veel inimesi.

Kui majaelanikud leitud numbrimärgi guugeldasid, said nad ebameeldiva üllatuse osaliseks. Selgus, et netikommentaari järgi oli sama auto

pisut enam kui kuu aega tagasi Saarepeedi vallas Valgita külas heina- ja viljapõllul sõitnud ning maaomaniku sekkumise järel põgenenud.

Seda juhtumit on kirjeldatud 3. augusti Sakala loos «Paarutajad jätsid viljapõllule jälje». Väidetavalt oli Audi juht mainitud teoga sotsiaalvõrgustikus Facebook lausa uhkeldanud, kuid Sakalal ei õnnestunud selle kohta eile tõendeid leida.

Audi parkis viltuse liiklusemärgi juures

Elmo Poolak on eelkirjeldatu tõttu nõrduinud. Politseinikega suheldes esitas ta neile küsimuse: kuidas on võimalik, et üks ja sama autojuht sai nii lühikese aja jooksul kaks samasugust sigadust korda saata?

Politsei- ja piirivalveameti lõuna prefektuuri pressiesindaja Ragne Keiski edastatud selgitust mööda pääses Audi juht tookord karistusest seepärast, et Valgita küla juhtumikohta ei esitatud avaldust. «Et maaomanik ei pidanud vajalikuks politseile avaldust teha, siis politsei juhtumit ei menetlenud,» edastas Keisk Sakalale konstaablijaoskonna piir-

Eile parkis Audi, millega huligaanitati, viltu sõidetud liiklusemärgist mõne meetri kaugusel.

konnavanema Juhan Aasna sõnu.

Eile päeval seisis kõnealusel esimesel numbrimärgil Audi A8 Põhja puiestee 2 maja ees. Auto kerel oli hulganisti mõlke ja kriimustusi, ühtlasi oli see kaetud poripriksmetega. Sõidukist mõni meeter eemal ootas parandamist ülekäigu saarel viltu sõidetud liiklusemärgi, mis oli veel eelmise päeva õhtul terve olnud.

Viljandi ööklubide konkurents tiheneb

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

2005. aastal tegevust alustanud Viljandi ööklubi Red avab pärast mõnda aega kestnud vaikuseperioodi hom- me õhtul taas uksed.

Redi üks omanikke Rita Põmber ütles, et ei soovi kommentaare anda enne, kui klubi on tööd alustanud.

Teised Viljandi öised lõbustusasutused konkurendi lisandumist ei pelga. Qclubi eestvedaja Kalle Tüür märkis, et konkurents on alati teretult oodatud ja seda isegi väikeses Viljandis.

Üks Tähe majas tegutseva tudengiklubi algatajatest Laineli Parrest arvas, et mida rohkem valikuvõimalusi, seda tore- dam. «Elu teeb oma valikud,» lausus ta.

Viljandis suvega oma kanda kinnitanud Tudengiklubi sai Parrest sõnul hoo sisse pärast seda, kui klubi Rubiin uksed sulges ja ette-

võtja Juhan Nõps Tähe majas kolis. Tudengiklubi tegutses juba üle-eelmise aastast, kuid vahepeal jäi tegevus veidike soiku. Nüüd on klubil elu sees ja et olemine veelgi paremaks muutuks, käib seal praegu remont.

Nõps kinnitas, et Redi lisandumine on ainult teretult oodatud. «Kuivõrd piirkonnas on lähedikk Suur Vend, Longue ja nüüd ka Red, siis Tudengiklubi sobiks sinna komplekti hästi. Tekiks selline ööelu park.»

Kui Kalle Tüür suve peale tagasi vaatas, märkis ta, et Qclubis on pidu peetud ja rahvast jagunud. «Aga peod pole vennad,» tõdes ta ja rääkis, et mõnel õhtul läheb paremini kui teisel. «Olen ka Tallinna klubiinimestega seda asja arutanud ja ilmselt praegune klubi ongi selline suhteline,» lausus ta.

Kevadel kuulutas Qclub välja programmi, mis oli mõeldud 25-aastastele ja vanematele, kuid omaniku sõnul on raske murda müüti, et ööklubi on vaid verinoortele inimestele.

Maaliklassikust rääkiv raamat muudeti kunstiteosteks

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Viljandi linnaraamatukogu lugemissaalis on väljas kallis ja kallihinnaline näitus «Konrad Mägi. Kõidetud».

Tuntud köitekunstnikud ja kunstiakadeemias seda eriala õppivad noored on loonud ümbrised Maie Raitari ja Andres Söödi koostatud raamatule «Konrad Mägi. Kunstnik. Looming. Aeg». Tunnamullu valiti see teos aasta 25 kaunima raamatu hulka. Kirjastuselt Ilmamaa said kunstnikud koitmata poognad, mille nad oma nägemuse järgi kunstiteoseks vormisid.

Tiia Eikholm Eesti naha-

kunstnike liidust ütles, et Konrad Mägi looming on väga rikkalik ja huvipakkuv, nii et iga köitja on leidnud endale meelepärast elementide — värvi, vormi või meeleolu, mille kaudu maalija loomingut interpreteerida.

Tulemuseks on põnevad ja omanäolised köited. Eve Kaaret, Luule Maar, Sirje Kriisa, Piret Mäna, Anneli Metsmaa ja teised on inspireeritud Mägi maalidest. On ka neutraalsemaid lahendusi, nagu Ivi Laasi tömahukas prantsusköites minimalistliku kujundusega töö.

Näitus jääb Viljandisse 28. septembrini.

Eesti köitekunstnike Konrad Mäest inspireeritud köited on praegu kõigile näha Viljandi raamatukogu kojulaenuosakonnas. ELMO RIIG

Trepimäe alumise otsa juures on huvilistel võimalik pimedal ajal oma silmaga veenduda, mil määral uudest LED-lambist (paremal) tuleb val-
gus erineb vana naatriumpirni antavast.

MARKO SAARM

TÄNAVAVALGUSTUS

Kopsakas investeering sai õhtupimeduses heakskiidu

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Vaevalt saab seda iga-päevaseks pidada, kui Viljandi abilinnapea Rein Triisa ja kohaliku vee-ettevõtte juhataja Toomas Porro järve ääres Ranna puistest üheskoos patseerivad. Ometi oli neil läinud reede õhtupimeduses just selliseks jaltuskäiguks põhjust.

Jutuainest meestel puudust polnud, sest samal õhtul olid Veevärgi elektrikud sealsamas esimest korda sisse lüütnud LED-lambid, milletaolisi pole varem Viljandi tänavate valgustamiseks kasutatud.

«Paistab, et neil pole häda midagi,» andis Triisa kohapealt saadud mulje põhjal esimese hinnangu. Ühtlasi märkis ta, et nüüd on enam kui tõenäoline, et järgmise aasta vältel vahetatakse linna suuremate teede ääres samasuguste vastu välja rohkem kui 300 vana kooli pirni.

Kuigi keskkonnainvesteeringute keskus määras juba juunis Viljandi Veevärgile üle 145 447 euro suuruse toetuse tänavavalgustussüsteemi ajako-

hastamiseks, polnud siinsed otsustajad täielikult veendunud, et sama suurt omafinantseeringut nõudev projekt on otstarbekas ellu viia.

Peamine, mis kõhklusi külvav, oli väide, et LED-lambid sobivad pigem konkreetsete punktide markeerimiseks, mitte terve tänava katmiseks. Lisaks kerkis küsimus, mis saab mitmekümne aasta vanustest betoonpostidest, mille eluiga võib osutuda lühemaks kui uute valgustite oma.

Kahtlused hajusid

Sestap otsustas Veevärk oma kulu ja kirjadega rajada Ranna puistee äärde kümne 21-vatise ja viie 50-vatise valgustiga proovilõigu. Esimesed neist on paigaldatud väiksema valgusnõudlikkusega kergliiklusteedel kasutatavate madalate postide otsa ning teised põhitänavatele sobivate kõrgete mastide tippu.

Nähtu põhjal ütles Toomas Porro, et suurimad kahtlused on nüüdseks hajunud ning peagi kuulutatakse töö tegija leidmiseks välja hange. «Saime järve äärest kasuliku kogemuse, mille põhjal on hea pakkujatele tingimusi seada. Olgugi et me ei saa ehitajale ette kirjutada, mis firma valgusteid ta peab

kasutama, võime üpris detailselt kirjeldada tulemust, mida saada tahame,» jätkas Porro.

Risti ja põiki

Moodsad LED-lambid maksavad praegu kasutatavatest naatriumvalgustitest küll umbes 3,5 korda rohkem, kuid neelavad poole võrra vähem energiat. Ühtlasi näevad tootjad uute pirnide elueaks ette tervelt 15 aastat. Seega taotleb Viljandi Veevärk ees seisvast investeeringust pikemas perspektiivis märkimisväärselt kokkuhoidu.

Kui suureks potentsiaalne võit peaks kujunema, sõltub elektri hinnast. «Vaevalt et hinnad lähiaastatel eriti kukuvad, pigem saame näha tõusu. Seega võib kasu praegu arvatavast isegi suuremaks kujuneda,» rääkis Porro.

Uued lambid hakkavad sarama Viljandit põhjast lõunasse ja idast läände läbivatel põhiteedel. Nende sekka kuuluvad Tallinna, Jakobsoni, Lääne ja Uus tänav, aga ka Riia maantee. Kui praegu on Ranna puistee alguses linnastaadioni juures kõrgete mastide otsas näha 50-vatiseid LED-lambid, siis rahvarohketele ja tihe- da liiklusega tänavatele kavatakse panna 90–100-vatiseid.

SELGITUS

TOOMAS PORRO, Viljandi Veevärgi juht

Vanad pirnid annavad kol- lakat valgust. LED-lampide müüjad ütlevad, et nende pakutava kauba valgusspekter on sätitud päe- vavalgusega võimalikult sarnaseks. Seega peaks sellise valgusti all seisev pruun auto pimedal ajal paistma ikka pruunina.

Mis ajaks kõik vanaduspensionile määratud postid välja vahetatakse ning praegu läbi õhu kulgevad traadid maa alla maetakse, on esialgu tead- mata. Et seda tööd tuleb rahasta- da linnaelarvest, millele pole lähiaastateks märkimisväärselt kosumist määratud, on tõenäoline, et töö tehakse etapiti. See- ga kinnitatakse osa LED-lam- pe tulevaval aastal ilmselt ikkagi eakate mastide külge ja võetak- se hiljem renoveerimiseks ajuti- selt alla.

Inimesed ootavad Männimäele lugemisvõimalust

STEN MAHOV
sten.mahov@ajaleht.ee

Kuigi paljud viljandla- sed küsivad linnaraa- matukogult, millal ava- takse Männimäel lu- gemistuba, pole linna- valitsusel selles ikka veel täit kindlust.

Sellest, et Viljandi linnaraa- matukogu suletud Männimäe osakonna asemele tahetakse Männimäe Selveris paikne- vas söögikohas Pappa Pizza avada lugemistuba, on räägi- tud juba mõnda aega. Eelmi- se kuu algul lausus Viljandi abilinnapea Ardo Agasild, et kui linnavalitsuse ja pitsa- baari läbirääkimised vilja kannavad ning kummalgi poolel vastuväiteid ei ole, võib lugemistuba avamisest rääkida septembrist. Praegu- seks pole aga ei lugemistuba ega lepingut.

Abilinnapea Ardo Aga- sild lausus, et endiselt ooda- takse, mida arvab plaanist Pappa Pizza omanik Silver Särev. «Ma ei oska kommen- teerida, miks ta ei ole meile lõppvastust öelnud, aga me püüame tagant sundida, et see tuleks,» nentis Agasild.

Edasistest tegevustest oleks abilinnapea sõnutsi paslik rääkida alles siis, kui ettevõtjalt on saadud konk- reetne vastus.

Küsimusele, kas linnaval- litsusel on varuplaan, kui mainitud koha omanik luge- mistoaga nõusse ei jää, tõdes Agasild, et siis tuleb see lei- da. «Raamatukogu on valmis lugemistuba kohe avama: lauad on olemas ning ajakir- jandus tellitud. Ettevõtjaga suhtlesime esmaspäeval ning kindlasti proovime veel.»

Viljandi linnaraamatuko- gu direktor Reet Lubi rääkis, et nende poole on pöördunud murelikke viljandlasi, kes tunnevad huvi, kas ning mil- lal lugemistuba Männimäele siiski tuleb.

Linlased vajavad lugemistuba

Et endises kutsekooli hoones tegutsenud osakonnas käis aasta jooksul üle 900 inimese ning eelmistel aastatel roh-

kemgi, oleks linnaraamatu- kogul lugemistoa üle hea meel. «Ligi tuhat inimest on selline arvestatav suurus, et nende jaoks peab olema koht, kus saaks perioodikat lugeda,» nentis Reet Lubi.

Tõik, et kauaoodatud tee- nust linnaosas veel ei paku- ta, on ka raamatukogu tööta- jad kurvaks teinud, sest suvel loodeti asjatoimetustega sep- tembriks valmis jõuda.

«See kindlustab inimeste- le mingilgi määral raamatu- koguteenuse kättesaadavuse Männimäel, sest juba see, et neil ei ole võimalik raama- tuid laenutada ja tagastada, on meile suur kaotus,» rääkis direktor.

Tema sõnul ei ole linna- valitsusel paraku raha nende lahenduste jaoks, mida ra- amatukogu oleks soovinud. «Linnale kuuluvad ruumid, mis asuvad Männimäel ja mille kasutuselevõttu aasta esimesel poolel linnavalitsu- se ja raamatukogu töötajate- ga kaaluti, ei sobinud raama- tukoguteenuse pakkumi- seks,» selgitas Lubi.

Leping võib sündida sel nädalal

Pappa Pizza omanik Silver Särev nentis, et kuna suvel olid puhkused, jäi ka lepin- gu sõlmimine soiku ning loo- detavasti saab see juba käesoleval nädalal tehtud. Oma sõnul oli ta eile linna- valitsusega selles kokku lep- pinud.

Küsimusele, kuidas hak- kab lugemissaal mõjutama pitsabaari kliente ja tööta- jaid, vastas Särev, et sellest on vara rääkida ning tuleks oodata, mida tulevik toob.

Ka praegu on söögikohas võimalik ajalehti lugeda ning lugemissaali lisandumi- sega tuleb neid veelgi juur- de.

Linnaraamatukogu direk- tor Reet Lubi sõnas, et kuigi lugemisvara võib söögikohas oma väärtuse üsna kiiresti kaotada, ei ole sinna midagi parata. «Raamatukogu ei saa tagada ajakirjade ja ajalehte- de säilimist, sest töötajat ko- hapeale ei jää,» ütles Lubi. «Samuti ei ole võimalik seal- setele töötajatele kohustu- seks panna, et nood perioodi- kat valvaksid.»

Päevakeskustes on kohtadega kitsas

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht

Eilses Sakalas ilmunud artik- lis «Unistus päevakeskusest ja väikesest kaldteest» on ekslikult kirjas, et Viljandis ei ole puudega inimeste päe- vakeskust.

Tegelikult töötab Viljan- dis kaks päevakeskust, mida peavad mittetulundusühin- gud Viljandimaa Singel ja Päevakeskus Vinger. Seal pa- kutakse erivajadusega täis- kasvanutele igapäevaelu toe- tamise teenust.

Paraku pole kohti nii pal- ju, kui neid vaja oleks. See teeb murelikuks nii abi vaja- jad kui pakkujad. Päevakes- kustest kinnitati, et piiratud võimalustest hoolimata on nad siiski valmis aitama ja taotleval igal aastal kohti juurde.

Eda Peedu rääkis Sakala- le, et siis, kui ta oli oma liit- puudega tütrele Singeli päe- vakeskuses kohta palunud, vastati talle esialgu eitavalt. Eile ema sõnul Beritile või- malust seal käia siiski paku- ti.

LED-valgusteid (esimesel fotol) vahendavad firmad pakuvad linnatänavale sobivaid lampe 300–350 euro eest. Samaväärsed naatriumlambid maksavad ligi 100 eurot tükk, elektrit võtavad aga umbes poole rohkem.

2 x RANNAR RABA

KAMPAANIA

Üks nägu, paar sõna ehk Milline valimisreklaam töötab

HANS VÄRE
MARKO SUURMÄGI
sakala@ajaleht.ee

Nii kui september algas, ilmusid Viljandi tänavatele ka kõigi suuremate parteide valimisplakatid — ühelt rohkem, teiselt vähem. Ise küsimus on, kas nad valijaid otsuse langetamise juures ka kuidagi aitavad.

Reformierakond on otsustanud kopeerida viimastele kohalikele valimistele eelnenud kampaaniat. Et tookord nautis partei Viljandis suurt edu, tundub ka mõistetav, et millegi uue väljamõtlemine võis näida ohtlik. Paraku on oravad unustanud, et nüüdseks on nad juba kaks perioodi järjest suurima võimuerakonnana linna valitsenud ning mõned varem sobinud võtted tunduvad praegu kummalised.

Iseenesest kasutab erakond parimat valijale lähenemise taktikat: igal plakatil on üks inimene ja temaga on seotud üks kindel lubadus. Nelja aasta tagustel valimistel kaasnes nendega veebikül, kus kõik kandidaadid said oma säravat lubadust veidi pikemalt selgitada.

Lubadused on aga võimuerakonna kohta pehmelt öeldes kummalised. Linnapea näo ja nime all ilutseb kiri «Peatänavad korda!». Tore! Teed peavad korda saama, aga miks pole linnapea seda oma võimul olnud aja jooksul teinud?

Vastus on tegelikult imelihtne: töö on kallis ja selleks pole raha. Aga pole ka näha, et linnapeal oleks järgmiseks neljaks aastaks imerohi, mis lubaks teid ja tänavaid tunduvalt rohkem parandada. Linnavalitsuses on tehtud väikseid arvutusi, mis näitavad, et peatänavate parandamine läheks maksma vähemalt üheksa miljonit eurot. Viimasel ajal on linn suutnud tänavate heaks anda vähem kui pool miljonit eurot aastas.

Reformierakond tahab aga raha kulutada väga paljudele asjadele. Nii lubab ta kesklinna kino. Taas küsimus: Reformierakonna valitsemise ajal lõhuti vana kino maha ja uue kohta on linnajuhtid selgelt öelnud, et linn seda ehitama ei hakka.

Peatänavate kordategemise lubadusega võistleb suurejoonelisuse poolest töötus anda lasteaedade remondiks järgmise nelja aasta jooksul kolm miljonit eurot.

Kui praegune Reformierakonna juhitav linnavalitsus pareerib paljusid ideid põhjendusega, et raha napib ning edaspidi on veelgi vähem, siis kuidas peaks seda olukorda muutma valija otsus anda oktoobris hääli taas Reformierakonna toetuseks?

Reformierakond peaks pärast mitmendat-setmendat Viljandi võimuliidus olekut kuulutama, et tema juhtimine on parim, mitte lubama tegusid, mida oleks tulnud juba ammu teha. «Töötab!» võiks olla Reformierakonna hüüdlause Viljandis. Seda mõtet kannab aga hoopis siinse võimuliidu pism tegelane Keskerakond.

Kuhu kadus linnapea?

Ja kes saaks öelda, et Keskerakond ei tööta? On ju temagi Viljandis koalitsioonis, ehkki trio kolmanda, kõige vähem välja paistva liikmena, ja võib kõik praeguse võimuliidu töövõidud ka enda arvele kirjutada. Viljandi riigigümnaasium — tehtud! Sakala keskus — tehtud! Uus lauluväljak — kah peaaegu tehtud! Seega on Keskerakonnal täielik õigus ennast kiita: «Töötab!»

Bussiootekodadesse pandud rohelisi reklaamplakateid silmitsedes tekib siiski kaks küsimust. Esiteks, miks vaatab neilt kõigilt vastu veidi Enn Eesmaad meenutav Priit Toobal, kui keskpartei linnapeakan-

didaat on hoopis Helmut Hallemaa? Kas Priit Toobal töötab ja Helmut Hallemaa ei tööta? Või ollakse juba ette leppinud, et Viljandis töötab just võimuliidu tähtsuselt kolmanda osalisena tegutsemise skeem ja linnapead ninasarvikute hulgast niikuinii ei tule?

Teiseks, millist tulevikku peaksid viljandlased sellest ühesõnalisest loosungist välja lugema?

Erinevalt Reformierakonnast ei taha Keskerakond välireklaami kampaanias ühtegi konkreetset lubadust anda.

Kaks meest plakatil

Palju parem ei ole selles vallas ka Isamaa ja Res Publica Liit (IRL), kelle plakateid jäi Sakala silma ette vaid kaks. Ühel pakutakse Ando Kivibergi linnapeaks ja teisel Harri Juhani Aaltoneni linnavalikogu esimeheks. Mõlemat meest ühendab loosung «Teeme Viljandi korda!». Hüüdlause on küll kraadi võrra konkreetsem kui Keskerakonnal, ent sellest, mida täpsemalt on plaanis teha, ei saa valija ikkagi aimu. Noh, Kiviberg linnapeaks küll, aga mis suunda me tema pilli järgi tantsima hakkaksime? Kas tuleb labajalg või reinlender?

Kunagise populaarse huumorisarja «Wremja» sketšis helistas üks tegelastest raadiosaate juhi ametit pidavale Lennu-Taadule ja soovis oma naabrimeest tervitada. Lennu-Taadu päris seepeale imestades: «Miks te teda trepikojas ei tervita?» Sama imestunult võiks vaadata IRL-i otsa. Te olete kaks valitsemisperioodi Viljandis võimul olnud. Miks te linna seni korda pole teinud?

Pealegi, mis täpselt peaks korda saama? Kas bussijaama bussipeatus, mille joodikud iga päev ära lagastavad, lagunenu majad vanalinnas või hoopis linnajuhtimine? Ja kui üldse kogu Viljandi korda teha, siis kust selleks raha leitakse?

Mine võta kinni, kas IRL-i välikampaania on teiste omast mahult kesisem seepärast, et hansaskandaali tõttu tuli kibekiiresti põhimehed välja vahetada ja ka kontseptsioon ümber teha, või kavatseb partei panuse teha teistele kanalitele. Igatahes on IRL-i reklaami linnapildis konkurentide omaga võrreldes üsna keeruline märgata.

Muutus muutuse pärast

Seevastu sotsiaaldemokraadid on hoiवानud suure osa bussiootekodasid ning tandemitele Helmen Kütt ja Randel Länts ning Ülle Lumi ja Tonio Tamra silma vaatamata Viljandis naljalt liigelda ei saa. Nende hüüdlauseks pole siiski palju kõneainet (ja nalja) pakkunud «Tule meiega! Täna Viljandi, homme Toompea!», vaid märksa tagasihoidlikum «Muutus algab kodukohast!».

Sotside puhul on soov valitsevat korda muuta muidugi mõistetav ja loosung omal kohal. Ainsa kaalukama opositsioonijõuna ongi põhimõtteliselt vaid nemad õigustatud või suisa kohustatud ütlema, et linnas on midagi valesti, ehkki seda näivad ütlevat ka Reformierakond ja IRL.

Paraku ei saa inimene, kellel pole aega, võimalust või tahtmist parteide kodulehtedel surfata ja Sakalas peagi algavaid valimisdebate jälgida, sellest loosungist sõnagi teada, mida täpselt muuta kavatsetakse. Peale linnapea muidugi, aga tema vaheleksid hea meelega välja kõik peale Reformierakonna. Negatiivne programm «Praegu on halvasti, seepärast valige meid» ei tööta just eriti lillelist tulevikku, seda enam et muutus võib tulla ka halvemuse poole.

Valimislubaduste täitmisega on parteid sageli jänni jäänud. Praegust välireklaami vaadates näib, et lubaduste endigagi on kitsas käes. Ehk tuleb ülejäänud kampaania sisukam.

TEEMAD

Toimetaja RANNAR RABA, 433 0051, rannar.raba@ajaleht.ee

46

Toortoiduks nimetatakse toitu, mille temperatuur pole töötlemisel tõusnud üle 46 kraadi.

Nii Loodusväe tootmisjuht Kerttu Olökainen (vasakult) ja arendusjuht Ahto Vegmann kui ka Polli aiandusuuringute keskuse kõõgi juhataja Pille Põllumäe on veendunud, et tervisliku toidu austajaid tuleb Eestis järjest juurde. Seega usuvad nad, et puhtast kodumaisest toorainest valmistatud toodetel on tulevikus senisest veel rohkem minekut.

2 x ELMO RIIG

MAHEKAUP

Polli kuivatuskapist tuleb tervislik aseaine kartulikrõpsudele

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

«Kõik on käsitöö. Vahel koorivad tüdrukud päevas sada kilo sibulaid — võite ise kujutleda, kuidas nad siis pisaraid valavad,» tutvustas osaühingu Loodusvägi arendusjuht Ahto Vegmann mahetoorainest näkside valmistamise protsessi.

Kui kõik laabub praeguste optimistlike plaanide kohaselt, tuleb hiljuti maaülikooli Polli aiandusuuringute keskusesse ülespandud dehüdraatorist ehk kuivatuskapist paari aasta pärast Skandinaavia maadesse, aga ka kodumaistesse poodidesse saatmiseks kaks tonni uudseid toornäksesid. See on Eestis esimene koht, kus niisugune tehnoloogia tööstuslikuks tootmiseks kasutusele võetakse.

Hiljuti KredExi laenukäenduse abil 30 000 euro eest soetatud seadme tööpõhimõte on lihtne: mõõdukalt soojaks koe- tud ruumis imetakse sellesse pistetud puu- ja juurvilja ning marjamassist ventilaatori jõul

vesi välja. Tsükli lõpuks jääb kandikutele umbes millimeetripaksune kuiv kiht, millest loigatavaid parajaid tükke on mõnus suhu pista. Seejuures võib sööja kindel olla, et tegemist on tervisliku toidukraamiga, milles on säilinud kõik looduslikud ensüümid ja vitamiinid.

Maasikas jääb maasikaks

«Maasikas jääb ikka maasikaks, olguigi et kuju muutub,» lausub Ahto Vegmann ning rõhutas, et ettevõtte alusidee on kasutada Eestis kasvatatud mahedaid aia- ja põllusaadusi.

«See pole meil mingi turunduslik kaalutlus, vaid põhimõte, mida ka meie töötajad silmas peavad. Meile meeldib teada, kust meie toit pärit on, ja olla veendunud, et seda kasvatades pole kasutatud keemiat,» lisas ta.

Lõviosa Loodusväe toortoidu valmistamiseks kuluvatest viljadest on küpsenud Viiratsi vallas Eha Kooseri mahetalu põldudel. Sealt pärinevad näiteks tomat, sibul, suvikõrvits, till ja küüslauk. Sibulaid käiakse toomas ka Tarvatu mailt Kontsu talust, mida peab Kiur Köva.

Maasikad on kasvanud Polli maheistandustes, samuti Val-

gamaal osaühingus Kopra Karjamõis. Peedid jõuavad toornäksidesse Tarvastust Saariku talust Tiia Kleini käe alt ning Võrumaalt mahetalunik Kaja Kesküla põllult. Õunad nopitakse mõistagi tootmiskoha külje alt Polli aedadest.

Maitsetaimed korjatakse Raplamaalt Hillar Aiaotsa aiaist ning linaseemned kogutakse Raplamaalt Lehe talu ja Järvamaalt Raismikuoja talu põldudelt.

Ehkki Loodusväe omanikud on oma äri toetanud veendumusele, et targalt toitujate hulk üha kasvab, annavad nad endale aru, et suurte poekettide lettidele pole mõtet laialt levinud kartulikrõpsudega rinda pistma trügida. Esiteks ei kannataks seda välja väikefirma tootmisvõime ning teiseks takistuseks osutuks tõenäoliselt kõrgem hind. Niisiis on tegu nišitoodetega, mida pakutakse eeskätt ökokauba müüjale keskendunud kauplustes.

Sihikul on Skandinaavia

Firma peamine tähelepanu on suunatud siiski maksujõulise- ma tarbijaskonnaga Rootsi, Soome ja Taani turule. Kõrgemat hinda põhjendas Ahto Veg-

mann sooviga maksta nii mahe- talunikele kui firma enda töötajatele õiglast tasu. «Tegemist on puhtalt käsitööga, mis, nagu meie nimigi ütleb, peab suupistetes andma erilise personaalse väe. Ühtlasi saame nii tagada kõrge kvaliteedi ning hooliva suhtumise keskkonda.»

Skandinaavia koostööpartnerid, kes seni on Loodusväelt ostnud peamiselt mustadest sõstardest ja mustikatest valmistatud alkoholvaba glögi, on juba praegu toortoidu vastu elavat huvi üles näidanud. Ent selgem pilt näkside võimaliku müügi kohta loodetakse saada oktoobris Rootsis Malmö, kus peetakse Põhjamaade suurimat ökomessi.

Loodusväe tootmisjuhil Kerttu Olökainenil jagus oht- ralt kiidusõnu Polli aiandusuuringute keskuse spetsialistide kohta. «Oleme neilt saanud palju tarka nõu, aga ka vahetut abi. Polli on üldse üks suurepärane koht, kus mahetoidu tootmist alustav ettevõtte võib jalad alla saada. Seda võib vabalt nimetada inkubatsioonikeskuseks,» märkis ta.

Kui kaua toornäkside valmistamisega Polli püstitakse, ei osanud firma esindajad ennustada. Küll aga mõnsid nad, et

SORDID

Osaühingu Loodusvägi tootevalikus on praegu viis kuivatusemeetodil valmivat näksisorti, mis on välja töötatud koostöös toitumisinõustaja Kristiina Singeriga:

- suvikõrvitsanäksid sibula ja tilliga
- tomatinäksid basiiliku ja punega
- maasika-peedinäksid rosina ja piparmündiga
- õuna-kaneelinäksid metsameega
- sibulanäksid päevalille ja linaseemnetega.

Allikas: www.loodusvagi.ee

pärast seda, kui kogu tooteseria on püsiklientuur leitud, on tõenäoline tootmisüksuse rajamine Tallinna, kust käib juba praegu ettevõtte juhtimine.

Kuna elujõulisi mahetalunikke on Eestis napilt, ei tähendaks võimalik kolimine, et Vil-

jandimaa talunikud Loodusväest kui koostööpartnerist ilma jäävad. «Nende panust on meil vaja sõltumata sellest, kus tootmine käib. Ja laias plaanis on meie tegevuse siht anda oma osa sellesse, et mahetalunike arv kasvaks,» ütles Vegmann.

KVOODID

Erametsaliit sunnib küttidel püssi palge

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Järgmise nädala lõpul algab põdrajahi hooaeg, aga Viljandimaa jahindusnõukogus pole küt-timiskvoodis kokkulepet saavutatud. Kui erametsaliit eeldab põhjalikumamat kõmmutamist, siis kütid sooviksid astuda väikeste ja ettevaatlike sammudega.

Viljandimaa jahimeeste liidu juhatuse esimehe Mart Tasase sõnul on põdraküttimise limiit määramata sel põhjusel, et erametsaliit lihtsalt ei jäta jonn.

«Jahihooaeg algab 15. septembril. Asi pole pelgalt selles, kes tahab lasta rohkem, kes vähem. Viljandi jahimehed tahtsid rohkem põtru lasta juba viis aastat tagasi, siis ei lubanud riik seda teha,» meenutas Tasane.

Tema andmeil on viimastel aastatel küt-timise limiit niigi suurenenud. «See tähendab, et on kütitud rohkem põdralehmased, mis omakorda tähendab seda, et sündimus on väiksem. Meie statistika räägib väga selget keelt, et tegelikult ei tea põtrade täpset arvu mitte keegi — ei jahimehed ega riik.»

Kui palju põtru on?

Mart Tasase ütlemist mööda arvab riik veel mõni aasta tagasi Eesti metsades elavat 12 500 — 13 000 põtra.

«Praegu käivad jutud mingitest väga suurtest arvudest. See näitab, et tegelikult täit selgust ei ole,» kõneles Tasane ning rõhutas, et sellises olukorras pole mõistlik hakata igaks juhaks suurel hulgal põtru küt-tima. «Lihtsam on alustada tassa ja targu.»

Viljandi jahimeeste liidu juhatuse katvate põtrade arvu kahandada viie aastaga. «Jahimehed ise tahtsid maakonnas küt-tida 480 põtra, nende esin-

Õnneks ei tea põder küt-timiskvootidest midagi.

MARKO SAARM

dajad nõukogus pakkusid arvukusi 602 pluss kümme protsenti, kui probleemid piirkonnas jätkuvad, erametsaliit soovib küt-tida aga 700—750 põtra,» loetles jahimeeste juht.

Tema arvates ületab viimati nimetatud pakkumine mõistlikuks peetavat arvu väga suurelt. «Lihtne on minna ja see arv täis küt-tida, aga mis saab järgmisel aastal? Kas siis üldse on enam kedagi jahtida?» oli ta mures.

Praegu on Tasase sõnul Eestis 6,4 põtra tuhande hektari kohta. Jahimeeste hinnangul võiks maakonnas see näitaja olla 5, erametsaliidu arvates aga kõigest 4.

Tasane pole nõus väitega, et sedasi pidurdatakse metsakultuuride hävingut.

«Võib ju öelda, et vähem isendeid ei jõua palju süüa, aga mõnikord on seal männinoorendikus ainult üks põder,

kes kogu kahju tekitab,» rääkis ta.

Erametsaliidu väitega, justkui oleks põdrakahjustusi Viljandimaal väga palju, Tasane ei nõustu. Tema andmeil on maakonnas keskkonnateenistusele laekunud ainult üks ametlik metsakahjustuse teade. «Kuidas saab olla meeletult põdra tekitatud kahjustusi, kui statistilised arvud seda ei näita?» oli ta hämmingus ning sõnas, et te-

KOMMENTAAR

Tugineme ulukispetsialistide arvutustele

Keskkonnaagentuuri ulukiseireosakond on tõdenud, et väga täpset põtrade arvukust polegi võimalik teada saada. Küll aga saab hinnata arvukust teatud veaga ning jälgida muutusi asurkonnas.

Viljandimaa kohta on teada, et viimastel aastatel on asurkond võrreldes 2010. aastaga suurenenud 5 protsenti. Sel ajavahemikul on küt-timine suurenenud 339 isendilt 481 isendini. See tähendab, et suurenenud küt-timise tingimustes, millele lisanduvad loomulik suremus ja kisklus, on põtrade arvukus endiselt kasvanud. Lisaks on ulukiseireosakond leidnud, et põdrarohkuse indeks on kerkinud. Seega on arvukus varasemate aastatega võrreldes Viljandimaal endiselt tõusutrendis. Põhjalikus, 82 lehekülge pikas aruandes tuuakse välja ka see, et Hiiu-, Pärnu- ja Viljandimaa on olnud männinoorendike kahjustuste poolt esirinnas juba kolm viimast aastat. Küt-timisettepanekud, millest ka erametsaliit on lähtunud, tulenevadki konkreetsest riiklikust dokumendist.

Muu hulgas valmistati selles dokumendis kogu Eestile ette neli näitlikku küt-timiskvoodi varianti kogumahus 6000, 6500, 7000 või 7500 põtra. Kõik variandid ületavad märgatavalt eelmise aasta maksimumi, mis oli 5350, ning käesoleva aasta jahihüvenduste küt-timissoovi, mis on umbes 5500 isendit.

Ulukiseireosakonna spetsialistid rõhutavad, et tänavuse küt-timise eesmärk on viia põdra asustustihedus metsanduse seisukohast märksa mõõdukamaks, tagades sealjuures asurkonna soodsa struktuuri säilimine. Erametsaliit on teinud küt-timisettepaneku Viljandimaale lähtuvalt keskkonnaagentuuri ulukiseireosakonna kvootidest 2—4, võttes arvesse arvukuse viimaste aastate trende, prognoose ning kahjustuste ulatuse muutust. Erametsaliit tugineb ulukispetsialistide arvutustele.

gelikkuses peaksid jahimehed ja maaomanikud olema koostööpartnerid.

Ühist keelt ei leita

Jahindusnõukogus on kaheksa inimest ning Mart Tasase andmetel jõudsid viimasel koostumisel neist ühele meelele seitsme: kolm jahimeest, kaks riigiametnikku ja kaks maaomanikku. «Ainuke, kes vastu pun-

nis, oli erametsaliit. Ma ei suuda mõista, millele nad tuginevad, kui riigil selliseid andmeid pole,» rääkis Tasane.

Tema sõnutsi on jahimehed nõus põtrade arvukust vähendada, aga mitte nii järsult. «Looduses ei saa kõike sedasi paugust teha. Kui vähendada põdra arvukust, siis hakkab kindlasti ka mõne teise looma arvukus langema,» põhjendas Tasane jahimeeste seisukohta.

Mets pole viljapõld, mis igal aastal saaki annab

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Loodusemees Mihkel Maalas on peidus nii metsaomanik kui jahimees. Sestap küsitles Sakala vähem kui kahe nädala pärast algava põdrajahi hooaja eel ka teda.

Mihkel Maala, mis emotsioon teie tekitab olukord, kus jahinduskomisjonis ühist keelt ei leita?

See komisjon käib kokku esimest aastat ning on seega noor ja roheline. Kui varem saadeti jahimeeste tähelepanekute, riikliku seire ja metsaomanike kurtimiste põhjal kvoodid kusa-gilt kõrgelt ja kaugelt, siis nüüd on need võimalik kokku leppida omavahel ja kohapeal. See on iseenesest juba väga suur

edasimine. Eks siin olegi vaja kõigil harjuda ja areneda. Võib-olla ongi hea, et praegu natuke tolmu üles kerkib. Kui see hajub, on pilt kindlasti värskem ja selgem.

Mis on seni kokkuleppele jõudmist takistanud?

Põhjuseid on mitu. Ühelt poolt on meie maakonnas ja Tartumaal sattunud ehk pisut kõvemad kivid vilja jahvatama ja nurkade lihvimine tuleb vaevilisemalt kui mujal.

Natuke nagistamist on tegelikult kõigis maakondades. Eks see tule jälle sellest, et igauks näeb asja oma mätta otsast. Näiteks mu naine ei mõistnud, mida ma sinna metsa ronin, senikaua, kuni ise jahimeheks hakkas.

Kõik on seotud. On selge, et põdrad on osa metsast ja mänd on nende meelisteit. Ja ei tohi unustada, et sedasi kvote edasi-tagasi lohistades

otsustame tegelikult nende elu üle.

Mis toob meid sujuvalt jahimehe eetika juurde.

Just nimelt! Jahimehi on igasuguseid. Mõned teevad sellega äri, tuues näiteks välismaalt jahituriste, teistele, nagu mina, on see kindlate rituaalidega hobi. Üks mis kindel: me pole veriste kätega laibalohistajad. Loomulikult on aegade jooksul jahipidamine väga palju muutunud, kuid esmatähtis on suhtuda loodusesse austuse ja mõõdutundega.

Aga ikkagi — te olete ka metsaomanik.

Olen! Ja ka mulle on põder metsakahjustusi tekitanud. Teatasin ja kurtsin kah, aga öeldi, et pole miskit teha, load on laiali jagatud, pöördugu ma Tallinna.

Selles mõttes olen mina operatiivsuse poolt. Pole vaja lihtsalt arvu järgi põtru küt-tima hakata, vaid teha seda

mõistlikult ning kui kuskilt tuleb suurem häire, anda piirkonnas paar lisaluba. Seda kas või väljaspool hooaega. Uuel aastal algab ju uus hooaeg. Mets aga pole viljapõld, mis igal aastal saaki annab, seal me räägime kümnetest aastatest.

Mis tunnetega te põdrajahi hooajale vastu lähete?

Kindlasti see kokkulepe saavutatakse. Keegi ei taha ju tegelikult tülitseta ja aetakse ühist asja. Lihtsalt kõigil osalistel on vaja arenguga kaasas käia. Jahimeeste keskmine vanus on päris kõrge, mõtlemises on palju nõukogude aja rudimente. Aga ka see kaob. Peaasi et inimestel süda õige koha peal oleks ning kõike maailmas leiduvat rahas ei mõõdetaks.

Kokkuvõtteks ütlen nagu ühes Vene multifilmis: «Rebjata, davai te žit družno!» («Lapsed, elagem sõbralikult!» — toimetuse.)

Mihkel Maala mõistab nii metsaomanike kui jahimeeste muret.

Kersti Jänes ütleb, et mööblitootjate jaoks on oluline, et laod oleksid kergesti ligipääsetavad ja saate dokumentide vormistamine ning koormate planeerimine ja suurt täpsust, et nii raamatupidamises kui laos kõik klappiks.

LAOJUHATAJA

Esmapilgul üksluine töö nõuab täpsust ja kiiret reageerimist

KAIE MÖLTER
kaie.molter@ajaleht.ee

Mööblilao juhataja Kersti Jänes jõuab hommikul oma laua taha poole üheksa paiku. Ta sõidab Pärsti vallas Mustivere külas asuvasse Novatera Trade'i lattu Tõrvast. «Sõidule kulub kolmveerand tundi ja ega siit õhtul viiest veel minema saa.»

Laojuhataja ametit on Jänes pidanud kaks aastat. «Mul on õnne olnud. Peaaegu kõikidele kohtadele on mind kutsutud,» ütleb ta rõõmsalt ja lisab, et ei kujutanud enne Novaterasse tööleasumist iga päev Tõrvast Viljandisse sõitmist ette.

Peab tahtma

Kersti Jänes sõnul nõuab laojuhataja amet eelkõige, et inimene tahaks seda tööd teha. Kogemused selles vallas annavad küll eelise, kuid et igal ettevõttele on erisugused tehnoloogilised lahendused ja oma raamatupidamisprogramm, tuleb kogu süsteem enesele ikka algusest lõpuni selgeks teha.

Turismikorraldust õppinud Jänes oli mitu aastat ametis Taagepera lossis hotellis De Tolly ja Marja talu puhkekompleksis. Pärast juhiabi kursuse

lõpetamist sattus ta aga mööblitootjatesse sekretäriks-müügiasistentiks, siis puitmaju tootvasse firmasse sekretäriks-raamatupidajaks ning seejärel juba Viljandimaale laojuhatajaks.

Laojuhataja igapäevased ülesanded on kõigi kauba väljasaatmiseks vajalike dokumentide vormistamine, kaupade laoseisu ja sissetuleku kontrollimine, müügiarvete koostamine ning veel hulk tähelepanu nõudvaid tegevusi. Jänes ütleb, et seab igal õhtul järgmiseks päevaks saatedokumendid ja kleebisid valmis, et kolleegid saaksid hommikul kohe koormat komplekteerima hakata.

Värvilised mummud Soome kaardil tähistavad mööblipoode, kuhu kaupa viiakse.

kata. Ladu töötab kahes vahetuses ja tööpäev algab kell 7.

Peale tähelepanu nõuab laotöö täpsust ja kaasamõtle-mist. Ning mitte ainult juhatajalt, vaid ka neilt, kes kaupade komplekteerivad. Eksida on lihtne: tooteid on palju ja sageli on nende koodid üsna sarnased.

Laoseis ja kauba liikumine

Kui kaup on poodide tellimuste järgi kokku pandud, vurab see laost Soome poole. Enne tehakse aga igast pakist ja alusest pildid. Laojuhataja lisab need kaustadesse ja hoiab neid korras. Näiteks kui mõne poe juures ei leia autojuht kaup üles, on juhataja ülesanne kaustadest järele uurida, kus kohas aluse peal otsitav asub. Kui aga mõnel kliendil on kaebusi toote kvaliteedi kohta, saab piltidelt vaadata, mis kuupäeval valmistatud mööbliga on tegemist, ja kontrollida samal ajal lattu saadetud tooted üle.

Laojuhataja töötoa seinal on suur Soome kaart, millel on näha eri värvi täpikesi. Jänes selgitab, et näiteks sinised täpid tähistavad kolmapäevast, rohelised aga teisipäevast ringi. Neljapäevase sõiduringi täpid on koondunud riigi lõuna-serva, sest auto peab sellelt ringilt reedel tagasi jõudma. Juhataja ütleb, et veokite marsruuti kindlaks määrates tuleb alati arvestada ka seda, et nä-dala lõpuks jõuaks neilt koormad maha laadida.

Aastatega on autode teekonnad kinnistunud ja kui tekib vajadus kaup mõnda teise paika viia, lepib sellegi transpordifirmaga kokku laojuhataja. Pühade ajal tuleb koostada eraldi laadimisplaan, sest poed tahavad kaup saada iga nädal.

Selleks et mööblikoorem jõuaks Põhja-Soome Rovaniemisse ja Kittiläse, kulub autol terve nädal. Teel peatub ta ka teiste poodide juures, kust kaup on tellitud. Ühes koormas võib kraami olla kuni 20 kohta viimiseks.

Klientidega laojuhataja otseselt suhtlema ei pea — seda teevad kliendihaldurid. Jänes tunnistab, et tema soome keel on kesine, ehkki selle valdamine tuleks kasuks: on ju hea, kui saab koostööpartneriga otse suhelda.

Pinge ja vastutus

Kõikidel pakidel on peale artiklileebise väike kleeplisa-infoga, et vältida vigu ja autojuhid leiaksid poodi jõudes õiged pakid kiiresti üles. Poed saavad märgistele oleva info järgi oma tellimused sortida ja üle kontrollida. Laojuhataja jälgib, et kogu vajaminev teave — tooteinfo, tellimusnumber, poe number ja poodi saadetavate pakide kogus — oleks kleebisel ikka kirjas ja õige.

Niisugune vastutusrikas töö võib tekitada pingeid, kui näiteks tellitud mööbel kellegi eksimuse tõttu mujale satub

või laost kliendile vale pakk saadetakse.

Üks osa laojuhataja tööst on ka reklamatsioonide ehk kahjutusunõuetega tegelemine. Kliendihaldurid suhtlevad poodidega ja täpsustavad vea, mis kaubal on. Nõue lisatakse infosüsteemi ja ladu väljastab uue detaili. Kui see tuleb võtta laopakist, peab hiljem, kui tootja varuosa saadab, pakid uuesti korda tegema. Oluline on aga, et kliendi kaebus saaks kiiresti lahendatud.

„Mul on õnne olnud. Peaaegu kõikidele kohtadele on mind kutsutud.“

KERSTI JÄNES

Kersti Jänes tõdeb, et transpordis on asjad alati muutumises. Autopargi torked ja liiklusolud jäävad tema mõju alt välja, kuid laotöötajate täpsusest ja koostööst sõltub kauba edasine teekond väga palju.

Lao juurest lahkub iga päev üks-kaks, vahel isegi neli koormat ning mööbli laadimine autodele nõuab vilumust. Ladu on tohutult suur ning et ühte alust kokku panna, tuleb hoolikalt komplekteerimislehte jälgides sealt kõik vajaminev kokku vedada. Aeg-ajalt on riuli-

te vahel näha mõnd meest kahvelkäru või tõstukiga pakke vedamas.

Juhataja ütleb, et kui laomehed koormasid alust komplekteerima hakkavad, peab neil olema juba ettekujutus, milline see tuleb. Arvestada tuleb logistikat — millal auto üht või teist kaup ootava poe juurde jõuab —, aga ka kaupade eripära — mida võib alusele allapoole paigutada ja mida mitte. Samas on see üsna raske füüsiline töö.

Juhataja sõnul on laomeeste aastatega kogunenud oskused hindamatu väärtusega ja neile meelest puhkuse ajaks asendajat leida on üsna keeruline.

Kersti Jänes leiab, et ühest küljest on laotöö rutiinne: iga kaupapakk nõuab täpset ja tähelepanelikku kohtlemist. Teisalt võib iga hetk tuua ootamatusi, mis nõuavad kiiret reageerimist.

Ehkki juhataja käib ka riulite vahel ringi ja võib kaupapakke otsida, möödub enamik tema tööpäevast kontorilaua taga arvuti ees istudes.

Jänes tunnistab, et ilma suurema vajaduseta ta õhtul kodus arvutit lahti ei tee. «Kodus on teised toimetused,» nendib ta. Peale kõige muu tegeleb ta Tõrva Lionsi klubis, olles üks selle asutajaid.

Jänes ütleb, et ehkki ta elab Tõrvas, on Viljandi-tegemised tema elus praegu esikohal. Torredad kolleegid ja vastutusrikas töö pakuvad nii pinget kui rõõmu.

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

ÜRITUSED

Epilepsiaüingu kokkusaamine on täna kell 17 Viljandis Posti tänav 20. Teema on sügisene väljasõit.

Linna tantsustuudios on kell 18 võistlustants lastele. Kaalu tänav 9, Viljandi. Tel 528 0730.

Pubis Suur Vend algab kell 22 karaokeloto. Turu tänav 4, Viljandi. Tel 433 3644.

NÄITUSED

Kondase keskuses näeb Tarah Montbélialtzi aktifotode näitust «Hermann Johanni nägemus», 15. septembrini Anna Wildrose'i kollaaži- ja assamblažinäitust «Sinine, valge, punane», 22. septembrini Kaarina Staudinger-Loppukaarre maale müstilistest olevustest «Õised olevused» ning 22. septembrini Soomes elava kunstniku Tatjana Bergelti kollaaže «Keele ilu» ja Urve Küttneri «Visioone». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Viljandi raamatukogu lugemisaalis 28. septembrini Eesti nahakunstnike liidu käitekunstinäitus «Konrad Mägi. Kõidetud». Tel 433 8660. Tallinna tänav 11/1.

Sakala keskuse jalutussaal näeb 28. septembrini Evi Kauri maale. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Pubis Suur Vend on täna öhtul karaokeloto.

ELMO RIIG

Abja kultuurimaja Mulgi Ukuva-ka ruumes on septembri lõpuni pärandkultuuri aastale pühendatud näitus «Oh aegu ammu-seid». Avatud tööpäeviti kella 11—17.

Viljandi muuseumis on 5. ok-

toobrini Viljandi huvi- ja kunsti-kooli õpilaste ühisnäitus «Must-rimängud». Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Suure-Jaani külalistemajas saab näha Valev Seina maalinäitust «Jaaniist mihkklipäevani». Ilmata-

ri tänav 3-a. Tel 551 5932.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Preedik, Reedik, Vidrik, Priidik, Priit, Priido ja Priidu.

Eesti Pärimusmuusika Keskus

13. septembril kell 19.00
Viljandi pärimusmuusika aidas

- SILVER SEPP „Mis asi see on?”
- I FRATELLI TARNZANELLI (Prantsusmaa/Itaalia)
- CURLY STRINGS

Hooaeg alaku!
Rohkem infot: www.folk.ee

Hooajatoetaja:

NALJAD

Kunstnik näitab oma illustreeritud raamatut. Blondiin osutab kaanele ja küsib: «Mis täpid need on?»

Kunstnik vastab: «See on pimedate kiri.» — «Aga kuidas nad seda lugeda näevad?»

Suur gorilla annab krokodill Gena ukse taga kella. Ukse avab Kübaramoor.

«Kas Gena on kodus?» küsib gorilla.

«Ei ole, aga mida võin talle edasi öelda?» — «Õelge, et Potsataja tuli sõjaväest tagasi.»

Kolm tolliametnikku istuvad ja mõtlevad, mida kinkida neljandale sünnipäevaks.

Esimene: «Kingime Mer-su?»

Teised: «Ah ei, tal juba on, möödunud aastal kinkisime.»

Teine: «Kingime siis bangalo Kanaaridel.»

Teised: «Ah ei, tal juba on.»

Kolmas: «Välja mõtlesin! Jätame ta terveks vahetuseks üksi tööle.»

Teised: «Kas sa oled lolliks läinud? Nii kallist asja küll ei kingi!»

HOROSKOOP

JÄÄR
(21. III — 20. IV)
Suudad ennast teostada ja liikuda ka hoolimata takistustest oma eesmärgi poole. Oled kangekaelsem kui tavaliselt.

SÖNN
(21. IV — 20. V)
Sul on raske ennast kokku võtta ja tegutseda. Kipud pisiasjadesse takerduma.

KAKSIKUD
(21. V — 21. VI)
Pööra tähelepanu nii füüsilisele kui psüühilisele tervisele. Päev on soodne võtta aeg maha ja tegelda millegi lõõgastavaga.

VÄHK
(22. VI — 22. VII)
Loodad kergesti edu saavutada ja hea juhu huse tahtl see ka õnnestub. Võid muutuda uhkeks ja pida ennast parimaks. Püüa märgata teisi enda ümber.

LÖVI
(23. VII — 22. VIII)
Täna võivad su ellu sattuda uued intelligentsed inimesed, kellega kujuneb üpris huvitav suhe.

NEITSI
(23. VIII — 22. IX)
Oled täna veidi pinges ja endassetõmbunud. Võimalik, et sul tekivad seedimisega seotud tervisehäired. Väldi alkohoolseid jooke.

KAALUD
(23. IX — 23. X)
Aktiveeruvad suhted, mis on seotud romantika ja salapäraga. Intuitsioon on tugevam kui tavaliselt.

SKORPION
(24. X — 22. XI)
Tänu oma otsekohe- susele suudad vab- neda inimestest, kellega sul pole huvitav või arendav su- helda. Väldi mõttetut loba.

AMBUR
(23. XI — 21. XII)
Oled asjalik. Suudad hakkama saada pea- aegu kõigega, mida tänaseks plaaninud oled.

KALJUKITS
(22. XII — 20. I)
Paistad silma origi- naalsusega. Kaasla- sed, kellega suhtled, hinda- vad su optimismi, entusiasmi ja ettevõtlikust.

VEEVALAJA
(21. I — 18. II)
Võid sattuda selts- konda, kus räägitak- se sulle ebahuvitavatel ja aru- saamatutel teemadel.

KALAD
(19. II — 20. III)
Kipud täna oma tahtmise saamiseks ebaausaid ja alatuid võtteid kasutama. Ole ettevaatlik, sest sa võid langeda pettuse ohv- riks.

Allikas: Delfi

TOIMING						RAHVUSV. STANDARDI-ORG.	SERVA PIDI	SENT	PISIINIMENE	VÄGA AUSTATUD	EMOTSIOON	LAVATÄHT	ENNAST VALITSEV
RINNA-HOIDJA													
OBJEKT								RIIK EUROOPAS MIDAGI PEALE PANEMA					
VENE KIRJANIK										E. NÄITLEJA AMMUSEST AJAST PÄRIT			
URAA						VANA PIN-NAMOOT							
						SPORDIALA							
LEIDLIKULT	KÄSI-, KÄE-	SEEVASTU	KOLE	SUUR JÕUK	HOBUJÕUD	KÕRBE-SAAR	EESTI HELILOOJA SAKSA TELEKANAL		SEINTE KOH-TUMISPAIK				
KÕIK KÕRRAS!				ALEVIK JÄRVAS				MÜHKAM ERITI PIDULIK SÜNDMUS				AMPER	ILUTAIM
POSTIMEHE NÄDALA-LÕPULISA						THOMAS ... EDISON ... LOOG (HIINA-TEADLANE)			VENE KIRJANIK	TEENER			
VÕIB-OLLA			VENE INFO-AGENTUUR				PAI						
			LIHALOOM				MEELES-PIDAMINE						
ALUSASTMI-KU 6. HELI		O. LUTSU TEOS				E. HELILOO-JA (IN. + N)				VEENDU-MUS			
		E. JALG-RATTUR				NORIMIS-SONA				PUDRU-MULK			
PAGARI-TOODE				ETSKAE!					TROOPIKA-TAIM				
				MOES					MANGAAN				
KRESLA								POPULAAR-NE					
								NJUUTON					
MEESLOOM						VÖRRATU							

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0042, madis.luik@ajaleht.ee

8.

Moskvas kergejõustiku maailmameistrivõistlustel odaviskes viienda koha saanud ukrainlane Roman Avramenko on ajalehe Postimees teatel andnud positiivse A-proovi. Juhul kui tema B-proov osutub samuti positiivseks, tõuseb Risto Mätas lõppjärjestuses koha võrra kõrgemale ehk kaheksandaks. Ühtlasi tähendaks see rahalist tunnustust.

Viljandlane Paul Zujenkov tegi Inglismaal Nottinghamis peetud noorte veemotosportlaste maailmameistrivõistlustel puhta töö, võites kõik neli sõitu.

2 x PHIL LAGDEN

VEEMOTOSPORT

Viljandi järvel harjutab maailmameister

MADIS LUIK
madis.luik@ajaleht.ee

Nädalavahetusel Inglismaal Nottinghamis aset leidnud juunioride veemotospordi maailmameistrivõistlustel viljandlane Paul Zujenkov konkurentidele kuigipalju võimalusi ei andnud: selle aasta GT-15 paadiklassi Euroopa hõbe oli võidukas kõigis neljas sõidus.

Tõestamaks oma paremust, läks Zujenkov starti neljandaski sõidus, ehkki oli juba kolme eelnevaga endale tiitli taganud — veemotospordi ringrajapaatide võistlusel selgitatakse järjestusiga sportlase kolme parema sõidu kohapunktide liitmisel.

Oma karjääri jooksul maailma ja Euroopa noorteklassi tiitlivõistlustel kolm hõbemedalit teeninud viljandlane nentis, et seekord tagasid talle võidu head stardid, kiire paat ja

nelja aastaga korjatud kogemused, ent edu saavutamise muutis tublisti kergemaks ühe peamise favoriidi Ben Jelfi läbipõlemine kodupubliku ees.

Paljukordne juunioride klassi maailmameister Jelf, kes mõne kuu eest Rootsis samas paadiklassis Zujenkovi ees Euroopa meistriks pärjati, eksis paaril võistlussõidul pöördepoi võtmisega ning pidi kokkuvõttes leppima viienda kohaga. «Ajasõidud näitasid, et inglase paat liigub teiste omast tublisti nobedamalt, aga sõiduvigade tõttu ta esikolmikusse ei mahtunud,» rääkis Zujenkov.

Neli aastat Viljandi veemotospordiklubis Nord treeninud noormehele jääb tänavune hooaeg noorte ehk alla 16-aastaste paadiklassis viimaseks ning nagu ta ise ütles, oli maailmameistrivõistluste kuldmedal sellele vääriline punkt.

«Usun, et ma jätkan tuleval hooajal võistlemist, aga siis juba täiskasvanute konkurentsis,» lausus ta.

Viljandi noormehe tagasihoidlik algus tiitlivõistluste treeningsõidus ja edu võistlus-

sõitudes äratasid huvi võistlust kajastanud Briti meediahiuu BBC reporterite seas ning tal tuli neile lausa kaks korda intervjuu anda.

«Jalga see värisema ei võtnud. Pärast treeninguid uurisid nad, miks ma kui Euroopa hõbe nii aeglane olin. Hiljem andsin aga intervjuud juba maailmameistrina,» kõneles ta.

Klubi Nord noorte veemotosportlaste juhendaja Aivar Kommisaar ütles, et Paul Zujenkov oli treeningutel tõesti aeglane, aga sellel olid omad põhjused. «See oli teadlik taktikamäng, samas kasutasime treeninguid paadil tehtud uuenduste katsetamiseks.»

Juunioride maailmameistrivõistlustel osales 19 sportlast, kellest võistlusele kvalifitseerus 18. Paul Zujenkovi kõrval tegid Eestist kaasa veel Sken Heidemann ja Rene Suuk. Heidemann lõpetas hõbeda saanud inglase Thomas Mantrippi järel pronksmedaliga, ent Rene Suuk pidi teises sõidus aset leidnud kokkupõrke järel võistluse pooleli jätma.

Viimati oli Eesti veemoto-

Klubisse Nord tuli ka kaks Baltimaade meistri medalit

Kaks Viljandi klubi Nord veemotosportlast tegid möödunud nädalal kaasa Leedus Kaunases aset leidnud Baltimaade meistrivõistlustel ning naasid koju kuldmedaliga.

Matthias Agur võitis klassis T-550 mõlemad võistlussõidud. Gregor Eevard osales noorte kahetaktilise mootoriga paadiklassis, kus oli kavas kolm sõitu, ning võitis esimesed kaks ja tuli kolmandas teiseks. (Sakala)

sportlane noorte tiitlivõistlustel kuldmedali pälvinud viis aastat tagasi. Toona krooniti maailmameistriks Sten Kaldre kahetaktilise mootoriga paadiklassis JT-250. Kõik kolm tänavuste maailmameistrivõistluste kõrgemat kohta teeninud võistluselust on aga valminud Eestis Tartu treeneri ja paadihitaja Üllar Põvvati käe all.

Paul Zujenkov tuli maailmameistriks pärast nelja aastat veemotospordiga tegelemist.

Viljandi järvel treenivat GT-15 paadiklassi maailmameistrit näeb kodusel võistluseludes kihutamas juba järgmisel laupäeval, 14. septembril, kui siin peetakse Eesti meistrivõistluste teine etapp. «Viljandis on plaanis startida mõlemas noorte paadiklassis, nii GT kui JT-250 sõitudel,» lausus Paul Zujenkov.

Sakala

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: <http://sakala.ajaleht.ee/>
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mõlter (uudised) 433 0041
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon,
Ülle Mällmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Kujundus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Kujundaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9—17, lõuna kella 13—13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juriidiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rüütli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võ-
tab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitstud teosed, mille reprodutsee-
rimine, levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõus-
olekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8684

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
võite pöörduda pressinõukogusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Neljapäeval sündisid
Viljandis kaks tüdrukut ja poiss.

135 AASTA EEST
Sakala, 2. IX 1878

Mitte üksi Poola maal ei katsu Weneriigi waenlased mässamist tõsta, vaid ka muial suure Weneriigi sees. Nii oli hilja aja eest tagasi Odessas suur awalik kohus, kus mitmed noored mõisnikud ja muud noored inimesed oma mässamise nõu pärast raske trahvide alla langesivad. Kõige suurem kurjategija neist, Iwan Kowalskij, on kohtu otsuse järele 2. Augustil püssiga maha lastud.

VÄIKESE TAKSI PÄEVAD

KONSUM

EKSTRA KODUJUUST HAPUKOOREGA 300G
/kg 2.97/

-28%

1.25

0.89

MAKSIMARKET

KALEV MARI MARMELAADIKOMPVEKID 175G
/kg 4.51/

-33%

1.19

0.79

AROMI MOKKA FILTERKOHV 450G
/kg 5.09/

-25%

3.09

2.29

LEEDU MUU PIIRITUSJOOK ARAMIS V 36% 0,5L
/l 11.98/

Tähelepanu! Tegemist on alkoholiga. Alkohol võib kahjustada Teie tervist.

5.99

Toodete tavahinnad on Laagri Maksimarketi põhjal 30.07.2013 seisuga. Piltidel on illustreeriv tähendus ja pakkumine kehtib kuni kaupa jätkub. Kõiki pakkumisi vaata www.etk.ee

Tootsi Turvas ostab: kasvavat ja tee äärde virnastatud võsa
Tel 5646 1882
jaak.raid@tootsiturvas.ee
Tel 526 9639
kaimo.kivikas@tootsiturvas.ee

Renlog
Raieõiguste ja metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee,
www.renlog.ee

TOLMETS
TOLMETEX OÜ
MUSTA JA VÄRVLISE METALLI KOKKUOST
ALATI PAREMAD HINNAD
KARKSI-NUIA, VIJJANDI MNT 3C
☎ 16961 WWW.TOLMETS.EE

Kuulutusi ja leinateateid saab tellida

internetis www.sakala.ajaleht.ee

Kuiv lepp võrgus. Tel 511 1177.
Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa aasta kuivanud 50 cm küttepuid 30 €/rm, vedu Viljandi lähistele hinna sees. Tingi! Tel 520 8397.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Müüa kase- ja lepaklotse 60 l võrgus, 1,50 € võrk. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa kuiva 30 cm kaske ja 50 cm leppa Tänassilmas. Tel 527 6954.

Müüa lõhutud küttepuid ja kütteklotse 40 l võrkkotis, hind 1,50 €. Tel 5683 0454.

Müüa põranda-, voodri- ja ehituslaudu. Eri laiused. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Pakitud kütteklotseid ja kamina-puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett, alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Poola eterniit, katuseaknad, aia-võrk, vihmaveesüsteemid (odav). Tel 501 2626.

Poolkuiv lepp 29 €/rm, kask 31 €/rm. Tel 5301 8317.

Toores lepp 26 €/rm. Tel 5563 8552.

Voodrilaud.ee, parim hind. Tel 513 2021.

Su tugev elutahe rauges, ränk haigus maha murdis elupuu.
Mälestame kallist
HILJA KINKU
14. I 1934 — 1. IX 2013
Südamlik kaastunne Leale perega.
Aita ja Silvi

Mälestame kauaaegset klubi liiget
HELDUR KALLAST
ja avaldame siirast kaastunnet lastele perele.
Võhma kultuurikeskuse eakate klubi Elulõng liikmed

Süütame küünlad, mälestades
LEONHARD LÄÄTSE
5. IX 1923 — 9. IV 1999
90. sünniaastapäeval.
Lesk, lapsed ja lapselapsed perele ja Eesti sõjameeste Sakala ühing

KINNISVARA

Müüa 1/2 maja Uueveskil. Tel 5553 1124.

Soovin üürida 3-toalise renoveeritud korteri Viljandis. Tel 5351 7414.

Üürile anda korter Suure-Jaanis. Tel 510 6193.

TEENUSED

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, h 1,09 €/min, 24 h.

Kaeve- ja planeerimistööd ekskavaator-laaduriga. Tel 5551 3306.

Kaevude puhastus, sanitaartehnilised tööd. Tel 5813 5496.

Kanalisatsiooni- ja veetrassitööd, kaevetööd. Suvaveepumpade ja septikute paigaldus. Tel 521 7415.

Katusetööd. Tel 5889 6817.

Klaverihäälestaja. Telefon 5904 1953.

Korstnapühkija. Tel 5561 1712.

Küttesüsteemide ehitus. Tel 513 8314, www.avmterm.ee.

OÜ Aknapale teeb uste ja akende sise- ja välisviimistlust (põsed, paled). Tel 5800 2190.

BRIDGESTONE
HÜDRO-VOOLIKUD
PARIMA HINNA JA KVALITEEDIGA
Võida ajas ja rahas!
OÜ Enberg T. E.
Paistu t 3-a, Viljandi
E-R kl 8–18, L kl 9–14
Tel 434 9090

Plaatimistööd, vannitubade remont. Tel 5830 3488.

Puur- ja maaküttegaevude tegemine, pumpade ja septikute paigaldus. Vee-, kaeve- ja kanalisatsioonitööd. Tel 521 7415, www.baltipuurkaev.ee.

Rakkekaevude kaevamine, remont ja puhastus. Tel 5393 6162.

Veo- ja kaevetööd. Killustik, liiv, kruus, muld. Tel 513 5462.

Üldehitustööd vundamendist lõppviimistluseni, ka metallkonstruktsioonil. Tel 5556 6995, 5649 2353.

TÖÖ

Pakume CE-kat veoautojuhiile stabiilset tööd Soome—Rootsi liinil. Korralik tehnika ja palju tööd. Vajalikud töökogemus pool- või täishaakel ja eesti keele oskus. Kasuks tulevad kohusetunne, ausus ja lojaalsus. Info E—R kella 10—16 tel 5340 0065, Andrus.

Pakun tööd raietööliste. Tel 5347 8206.

Vajame kaminapuude pakkijaid. Tel 5679 7034.

PÕLLUNDUS

Balti Teraviljad OÜ ostab teravilja ja kasvavat vilja põllult, kombiniteenus. Vajaduse korral raha kohe. Tel 5562 6000.

Müüa toidukartuleid. Kojuvedu. Tel 520 5578.

Ostan umbrohuvara mulda. Tel 515 0247.

Kartul koju, 0,35 €/kg. Tel 5394 7885.

Ostan Vene ratastraktoreid ja nende varuosi, rehve, mootoreid, sõnnikulaotureid (6, 7, 11 t), järelhaagiseid. Tel 5609 6431.

Undi talu pakub teravilja ja rapsi koristusteenust, samas ostame kasvavat teravilja ja rapsi. Info tel 523 6399.

OST

Nõukapood Turu t 13. Vanavara ost-müük. Tel 5804 6910.

Ostan Tsaari-Venemaa münte ning maailmasõjaaegseid rinnamärke ja ordeneid. Tel 5622 9981, e-post tsaari.myndid@gmail.com.

METSAMATERJAL

Ostan palke, paberipuid ning kasvavat metsa. Tasu kohe. Metsa ülestöötamine ja vedu. Tel 557 0483.

MÜÜK

Kuivad pakitud kütteklotseid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Kuiv 50 cm lepp. Tel 5344 3114.

Müüa lõhutud tooreid küttepuid Mustla piirkonnas. Tel 523 6399.

Kuivad ja märjad küttepuid. Tel 502 9596.

Kuivad ja toored küttepuid. Tel 5551 4204.

Kuivad kütteklotseid. Tel 5828 9919.

Kuivad, märjad küttepuid. Lehtpuuklotseid võrgus. Kiire teenindus, täpne kogus. Tel 5782 7770.

Kuivad pakitud pliidi- ja kütteklotseid. Vedu. Tel 5814 0671.

Kuivad segaküttepuid, 28 €/rm. Tel 520 5578.

Tuul sind unustab küsida, jäljed tasandab liiv. Kuid me südamest iialgi sind küll aastad ei vii.

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis ema

ILSE KÜNNAPUU

27. III 1927 — 3. IX 2013

Leinavad poeg ja tütar.

Ärasaatmine 7. septembril kell 12 Tarvatu kirikus.

Südamlik kaastunne Harri Künnapuule kalli ema

ILSE KÜNNAPUU

kaotuse puhul.

Viljandi Kaare kooli pere

Mälestame

ILSE KÜNNAPUUD

Kaastunne omastele.

Naabrid Simsonid, Relvikud ja Pilt

Südamlik kaastunne Silvile kalli isa

VALTER BRJANTSEVI

kaotuse puhul.

Pille, Kristiina, Valev ja Maimu

Sügav kaastunne omastele

VALTER BRJANTSEVI

surma puhul.

Lembi ja Väino perele

Südamlik kaastunne Esko Käharile

VALTER BRJANTSEVI

kaotuse puhul.

SA Viljandimaa Hoolekandekeskus pere

Mälestame

VALTER BRJANTSEVI

Südamlik kaastunne omastele.

Imbi perega ja Laine

Südamlik kaastunne omastele

VALTER BRJANTSEVI

kaotuse puhul.

Korteriühistu Sakala 6

Mälestame

ENN PAAPI

Avaldame kaastunnet omastele.

OÜ Ärna Talu JL

Mälestame

ENN PAAPI

Südamlik kaastunne Aime-Marile ning Elole ja Veigole perele.

Perekond Jürgen

Avaldame kaastunnet Sirjele kalli ema

LIIDIA SOSSI

kaotuse puhul.

Endised kolleegid Linda-Maria, Allii, Linda, Anneli, Tea, Riina, Siina, Leida ja Tiina

Südamlik kaastunne Sirjele ja Heilole perele kalli ema, vanaema ja vanavanaema

LIIDIA SOSSI

kaotuse puhul.

Perekonnad Velbaum ja Torim

Ei see veel sure, kes elust ära läheb.
Südamlik kaastunne Hellele venna

TARMO MILLERI

kaotuse puhul.

MTÜ Singel Kodu pere

Mälestuste kauneid jälgi meile hinge sinust jäi.

Südamlik kaastunne Harri ja Siirile ema

ILSE KÜNNAPUU

kaotuse puhul.

Griseldis, Germa ja Aleksandra

Kõik hea ja ilus sinust alles jääb, jääb alles läbi valude ja vaeva. Kui helkiv täht sa tõused kõrgele ja muudad nõnda heledamaks taeva.

Südamlik kaastunne lähedastele armsa emakese

ILSE KÜNNAPUU

kaotuse puhul.

Oleme mõtetes teiega.

Reet, Liisi, Mahta ja Jüri

DELUX DREAMS

TEHASE VÄLJAMÜÜK

NÜÜD VÕIMALIK TELLIDA:

- VOODI-KOMPLEKTE
- MADRATSEID
- KATTE-MADRATSEID
- VOODIPEATSEID

PARGI t 3
R kella 11-17 ja L kella 9-14

Lai valik
DEKORATIIV-PATJU
hinnad alates **1.90€**

SOODUSHINNAGA
VEDRUMADRATSID
hinnad alates **65€**

SOODUSHINNAGA
KATTEMADRATSID
hinnad alates **35€**

KAUPLUSES SAAB OSALEDA MUUSIKAPADJA LOOSIMISES!

SOODUSHIND 774€
hind enne 1715€

www.facebook.com/DeluxViljandi

KUGA mööbel
kogemus mugavusest

SUUR VALIK MÖÖBLIT.
Tule ja tutvu! Hinnad soodsad.
JÄRELMAKSU VÕIMALUS!

MEIE KAUPLUSED:

VILJANDIS Riia mnt 52
tel 433 6029, E-R 9-18, L 9-16, P 10-16

ABJA-PALUOJAS Tiigi 1
tel 436 0158, E-R 9-18, L 9-15

VALGAS Vabaduse 2/4
tel 767 0173

TÜRIL Tehnika 8
tel 384 8576

RAPLAS Piiri 5-a
tel 489 4453

PÕLVAS Jaama 69-d
tel 799 1489

JÕGEVAMAAL Pauastveres
tel 775 1310

Tel +372 5399 0909
Pärnu mnt 10, Viljandi

AitelAuto

Remont
Varuosad
Käsipesula

www.aitelauto.ee

LEMEKS

USALDUSVÄÄRNE PARTNER AASTAST 1993

- METSAKINNISTUTE JA RAIE OST
- METSAMATERJALI OST
- RAIE- JA TRANSPORDITEENUS

www.lemeks.ee
Tel +372 502 1666, 799 1474
margus.juhkam@lemeks.ee

Sakala. *Terne Viljandimaale loeb!*

Sul on kodus midagi, mida sa enam ei kasuta - aga ära visata ka ei raatsi ...

ÄRA MURETSE!

Ajalehtedes Sakala, Järva Teataja, Virumaa Teataja, Pärnu Postimees ja Valgamaalane ilmub

IGAL LAUPÄEVAL RUBRIIK «KASUTATUD ASJAD»,

kus kasutatud asjade müügikuulutuse tähemärgi hind on vaid **1 sent ja pildi lisamine TASUTA!**

Kuulutusi võetakse vastu E-R 9-17 Sakala toimetuses Tartu tänav 8 I korrusel või e-postiaadressil kuulutused.sakala@ajaleht.ee. Info telefonil 433 0062.

JÄRGMINE

1leht
Tasuta nädalaleht

ilmub
16. SEPTEMBRIL

1lehega jõuab Sinu sõnum iga viljandlase postkasti!

1leht saadaval ka Karksi-Nuias, Abjas, Suure-Jaanis, Võhmas, Ramsil ja Viiratsis.

Reklaamitoimetaja
merlin.muts@ajaleht.ee
Merlin Muts 433 0063

Reklaami müük
Monika Schults 433 0064
Airi Janke 433 0060

Kuulutused
kuulutused.sakala@ajaleht.ee
433 0062

Registreeru soodushinnaga kuni 6. septembrini!

Maraton on elamus!
www.tartumaraton.ee

Tartu heade mõtete linn

TARTU LINNAMARATON
42/21km
Jooks & kepikõnd
5. oktoober 2013

5+

PAKKUMINE ÜLE 5-AASTASTELE PEUGEOT' SÕIDUKITELE

PEUGEOT' ORIGINAALVARUOSAD JA NENDE PAIGALDUS

-20%*

PEUGEOT' TEENINDUS
Koos muudame Sinu Peugeot' paremaks.

*Pakkumine kehtib aasta lõpuni kõigis Eesti Peugeot volitatud töökodades ja nendele ei laiene täiendavad lepingulised soodustused.

Rael Autokeskus
Tallinna 97, Viljandi
Tel 433 0980, e-post hooldus@rael.ee
www.rael.ee

PEUGEOT
MOTION & EMOTION

Jookspartner:

salomon

Autopartner:

SILBERAUTO

Meediapartner:

Postimees

Suurtöötajad:

ATLANTIS

CRAFT